

Tonny
van Vente

de **blauwe klauwier**

jaargang 24 no. 3

PERIODIEK VAN VOGELWERK GROEP DE KEMPEN

DE BLAUWE KLAUWIER is een uitgave van VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN", en verschijnt in principe 4 keer per jaar.

LOSSE ABONNEMENTEN zijn verkrijgbaar door storting van f 17,50 op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "abonnement Blauwe Klauwier". De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

DE REDACTIE bestaat uit: Jan Wouters.
Het redactie-adres is: De Braken 11
5541 AC Reusel
tel. 0497-642391

VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN" beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de, in het wild levende, vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin, voorlichting, educatie en beheerswerkzaamheden.

LIDMAATSCHAP kan men verkrijgen door zich te wenden tot het secretariaat van de Vogelwerkgroep. Het lidmaatschap begint met een proeflidmaatschap van 3 maanden. De contributie bedraagt f 45,-- per jaar; studenten betalen f 35,-- en gezinsleden f 22,50. DONATEURS die de vogelwerkgroep willen steunen zijn van harte welkom. Donateurs die f25,-- of meer schenken, krijgen een jaar lang de Blauwe Klauwier toegezonden. BETALING van de contributie of donatie kan geschieden door storting op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "contributie Vogelwerkgroep" dan wel "donatie Vogelwerkgroep".

HET POSTADRES van het secretariaat luidt als volgt:
Vogelwerkgroep "De Kempen"
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven.

ARTIKELN UIT DE BLAUWE KLAUWIER MOGEN WORDEN OVERGENOMEN, NA VOORAF VERKREGEN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE, ONDER VERMELDING VAN DE BRON.

EKKERSWEIJER BROEDSEIZOEN 1997.

PEER BUSINK

Wat vooraf ging in 1996

Eerst nog achterstallig nieuws over dit natuurproject wegwerken. De laatste berichtgeving dateert van het broedseizoen 1996. Toen was na een massale aanwezigheid in het begin van het broedseizoen de hele broedkolonie plotseling verdwenen. Maar later bleek deze ± 1 km verderop in een zanddepot van de gemeente Eindhoven te zitten. Gerrit Vink had ze toen gevonden. Die wand was ± 6 meter hoog i.p.v. 2 meter. Zo'n concurrentie kunnen wij niet aan.

Later in het seizoen 1996 hadden toch nog 6 paren in "onze wand" gebroed. Dat zanddepot werd in oktober verder afgegraven (de werkzaamheden waren eerder op ons verzoek stil gelegd!) en het was dus weer spannend of ze het volgende broedseizoen (in 1997) weer "bij ons" zouden terugkeren, nu die grote wand weg was.

Observaties op de observatieplaats

Het enige zinnige wat je kunt doen bij een vogelbeschermingsproject in een gebied is de (enige) ontbrekende basisfactor aanbrengen, althans wanneer dat mogelijk is. In dit geval is dat het zorgen voor de aanwezigheid van nestgelegenheden in de vorm van een steile wand.

Ik krijg steeds weer een goed en enigszins trots gevoel, wanneer begin april de eerste Oeverzwaluwen aan de wand hangen. En dan te bedenken dat deze vogeltjes na ± 8.000 kilometer vliegen vanuit de tropen, waarvan ± 2.000 km over de Sahara weer precies op de vierkante meter nauwkeurig in atlasblok 51-34-14 terecht komen en daar aan "onze wand" hangen.

Wanneer ze er zijn, geeft dat daarna ook wel een verantwoordelijkheidsgevoel. Jij hebt er tenslotte voor gezorgd dat ze hier zijn gaan broeden en dit broeden moeten ze dan ook het liefst zo ongestoord

mogelijk kunnen uitvoeren. Dat betekent dus, dat je regelmatig ter plekke moet gaan surveilleren.

De laatste jaren is het rondom de visplas aanmerkelijk drukker geworden. Vier jaar geleden is de plas ontsloten door een fietsbrug met Eindhoven-Noord. In dit stadsdeel is in de laatste jaren veel woningbouw gerealiseerd waardoor het aantal mensen in deze woonwijk flink is uitgebreid.

De observatieplaats tegenover de eerste wand (grenzend aan het paaigedeelte van de visplas) werd voorheen bezocht door mensen die genoten van het af- en aanvliegen van de oeverzwaluwen in de wand en van voorbij zwemmende watervogels met wel of geen jongen. We hadden eerder al twee bankjes geplaatst met een geluidswal erachter om het verkeerslawaaï van de A58 te minimaliseren. Deze plaats werd zodanig ingericht dat er ook invalide wagens veilig op konden komen, hetgeen ook gebeurde.

Even na bovengenoemde ontsluiting had de jeugd dit plekje ook ontdekt en het werd dan ook steeds meer door hen bezocht. Het nam zulke vormen aan dat het uitgroeide tot een hangplek met bijbehorende wietwolken, waar een vogelaar eigenlijk niet welkom was.

Ook andere afgevaardigden van bepaalde bevolkingslagen deden een claim op deze plek. Clandestiene vissers probeerden (ook 's-nachts) op deze plaats paaiende karpers te vangen. Hondenuitlaters gebruikten deze plek om hun hond een stok uit het water te laten apporteren. En wanneer je er eens kwam en het plekje was niet bezet, dan waren de banken ingekerfd, of er waren weer meer bouten uit de constructie gedraaid (die door ons toentertijd rond afgevijld waren om het uitdraaien te beletten), of het informatiekastje dat

onwrikbaar was bevestigd aan een dikke ijzeren paal met betonblok lag compleet in de plomp, of enzovoort, er was telkens wel weer wat anders.

Het beste wat je dan doen kunt is in ieder geval niet boos worden en het maar weer herstellen. Want wanneer iets dreigt te gaan verloederen, dan is het zo bekeken. Je brengt de volgenden op het idee om het sloopwerk verder af te maken.

De resultaten van de eerste wand (gegevens Guus Nas)

Na een aarzelend begin in april hebben in het broedseizoen van 1997 toch nog 34 paren een broedsel kunnen groot brengen. Verder heeft in dat broedseizoen voor de tweede keer in het bestaan van de wand een koolmeespaartje gebruik gemaakt van zo'n nestingang om ook hun broedsel met succes te volbrengen.

Er waren dit jaar 25 eerste en 9 tweede broedsels. Twee van deze tweede broedsels hebben gebruik gemaakt van een nestgang, waaruit eerder dit broedseizoen het broedsel was uitgevlogen.

Tabel 1: De plaatsen van de broedsels met de dieptes van de nestholtes.

1° rij	15 broedsels	gem. 68 cm diep (40, 50 ... 80, 83)
2° rij	16 broedsels	gem. 76 cm diep (35, 54 ... 100-110)
3° rij	3 broedsels	gem. 46 cm diep (25, 40, 74)
4° rij	Geen	

Vrijwilligerswerk..... soms valt het mee, soms valt het tegen

In principe worden in het laatste weekend van maart de beide wanden geprepareerd voor het komend broedseizoen. De gebruikte gaten worden met de grondboor geruimd en daarna weer gevuld met vers zand. Ook tegen de buitenmuur wordt zand "geplakt". Ondanks regen en wind blijft dit zand er toch maandenlang tegenaan zitten. De bedoeling is duidelijk, vlak voor het broedseizoen moet de wand er zo vers en natuurlijk mogelijk uit zien.

Op de tweede wand rust, wat Oeverzwaluwen betreft, kennelijk geen zegen. Nadat ze in het begin van het project (1991) ruw verstoord werden, zijn ze eigenlijk nooit meer in deze wand teruggekeerd. Maar ja, Oeverzwaluwen zijn geboren opportunisten, dus we hebben steeds elk jaar er voor gezorgd dat ook deze wand weer "broedklaar" gemaakt werd.

Maar dat er geen "oeverzwaluwzegen" op deze wand rust, werd op die dag toch weer onderstreept toen wij met deze

wand bezig waren. Voor deze keer bestond de ploeg uit Esther Polak, Ton Geerts en schrijver dezes.

Het werk bestaat niet alleen uit het hervullen van de nestgaten en het "zandplakken" tegen de wand aan, maar ook de voorgrond van de wand moet ontdaan worden van opgroeiende elzen, riet en andere vegetatie en de grond voor de wand moet eventueel omgespit worden. De sloot die door ons gemaakt is om een barrière te vormen voor de wand moet weer "breed" gemaakt worden, door scheef gegroeide takken te snoeien die intussen een houvast geworden zijn om de sloot over te kunnen zwieren. Verder moesten de boomstammen, die onverlaten hadden aangesleept om een brug te maken, door ons zover mogelijk weggesleept worden, om het idee om een brug te bouwen in de kiem te smoren.

Ton wilde gereedschap uit zijn auto halen maar kwam tot de ontdekking dat zijn auto op slot was en dat zijn sleutels binnen in de kofferbak lagen. Hij met mijn auto

naar zijn huis om de reservesleutels op te halen.

Ondertussen zwiepte bij het snoeien een tak met zodanige kracht tegen mijn bril, dat die meters ver weg vloog. Ik hoorde een plonsje en hield deze richting zo goed als mogelijk in de gaten. Want zien zonder bril is voor mij moeilijk. Het beste is dan om te blijven staan en hulp in te roepen.

Esther was bezig op het eiland van de wand die je zonder nat te worden alleen kunt bereiken met lieslaarzen aan, die ze dan ook aan had. In haar haast vergat ze de "geheime route" door het water te volgen, ze sloeg te vlug rechtsaf en... ploemp, nat tot haar oksels. En dan nog met volgelopen lieslaarzen de kant op klauteren. Als dat gelukt is, is het enige wat je dan kunt doen om van de ergste kou af te komen, je kleren uit doen, deze zo goed mogelijk uitwringen en dan maar weer aantrekken, wat ze ook gedaan heeft (ik had wel gekeken maar niks gezien want mijn bril was weg!).

Even later kwam ze naar me toe en zei dat ze vrij goed was in het vinden van verloren voorwerpen. Ze onderbouwde deze uitspraak met een paar voorbeelden uit haar verleden. Ze was nauwelijks aan het zoeken of ze vond mijn bril al. Onvoorstelbaar want mijn brilmontuur heeft de kleur en de vorm van dunne dorre takjes en daar lag het bezaaid mee. Ik was weer blij en behoorde weer tot de zienden, althans voor 50% want één glas was er uit. Dat moest dat plonsje geweest zijn. Wat even later zal blijken, in ongeveer één meter diep troebel water met een bodem die bestaat uit een centimeters dikke verrotte bladerlaag. Er zat niets anders op dan op goed geluk in iets meer dan één armlengte diep water de bodem af te tasten. Na drie pogingen voelde ik iets hards... het brilleglas. Een nat oksel is dan niet erg meer.

Intussen was Ton teruggekeerd met de reservesleutels. In zijn auto had hij twee autodekens liggen. Esther die inmiddels toch aardig aan het afkoelen was, heeft zich in deze dekens gedraaid met daar overheen haar jas (achter onze rug). Ik heb haar

meteen naar huis gebracht en zo dicht mogelijk voor haar deur stil gehouden. Ze hoefde nu slechts een tiental meters met haar extravagante outfit over de straat. Ja, leg dat later maar eens uit aan je buurtgenoten die vragen gaan stellen. Die geloven je dan toch niet wanneer je eerlijk zegt dat je alleen maar gaten gevuld hebt in een oeverzwaluwwand.

Na het broedseizoen is bij controle gebleken dat er in deze wand geen één Oeverzwaluw is geweest. Zelfs geen poging tot een krabspootje aan een nestingang werd in deze wand aangetroffen.... soms valt het tegen.

De vleermuiskelder

Zoals bekend zal zijn, bevindt zich in deze wand ook de vleermuiskelder. Eerder was het plan gemaakt om bij een lage waterstand waarbij de kelder droog zou vallen, de ruimte met opgemetselde muurtjes te verdelen in compartimenten. Hierdoor krijg je gradaties in microklimaten binnen de kelder wat voor vleermuizen aantrekkelijker blijkt te zijn. In de eerste week van de zomervakantie (1996) waren de omstandigheden zodanig, dat de muurtjes gemetseld konden worden.

De metselaar was Jan van de Nieuwenhuizen, oud aannemer uit Best (en tevens de penningmeester van de Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant). Ton Geerts en ondergetekende waren de oppermannen. Er werden vijf muurtjes aangebracht waardoor er zes compartimenten ontstonden. De ingang tot een volgend compartiment verspringt steeds, waardoor het verder in de kelder steeds donkerder wordt.

Bij de ingang van elk compartiment werd ook een ± 25 cm hoge drempel gemetseld. Deze drempel moet er voor zorgen dat het water in de kelder wordt tegen gehouden wanneer buiten het waterpeil zal gaan zakken. Vleermuizen zijn namelijk 'swinters', tijdens hun winterslaap, gebaat bij een zo hoog mogelijke vochtigheid. Dit

wordt bereikt wanneer er constant water in de kelder blijft staan.

Ook salamanders (drie soorten!) en padden maken gebruik van dit winteronderkomen. Voor deze amfibieën liggen stenen opgestapeld waarin ze kunnen wegkruipen. Trouwens een bak gevuld met zand blijkt door deze diergroep met graagte te worden aanvaard. Ze kruipen daarin volledig weg.

De klus duurde 3 dagen. Jan was na de tweede dag al klaar en was weer ergens anders op karwei. Op de derde dag werkte Ton en ik verder de zaak af. De laatste keer dat ik het dijkje bij de kelderingang met last op de schouders omhoog sjouwde, werd van achteren tegen mijn linker kuit een flinke baksteen gegooid en wel zo hard dat ik ter plekke neerviel en niets meer kon! Ik keek achterom, vervloekte Ton voor z'n daad, maar Ton was nergens te zien. Op mijn geroep kwam Ton naar mij toe, hij was bij zijn auto gereedschap aan het inladen. "Hmmm... spier waarschijnlijk gescheurd" zei hij, "mee naar het ziekenhuis". Kruipend en hinkend naar de auto van Ton toe, hierin binnengerold en op naar het Catrien. Met een rolstoel werd ik door Ton de "eerste hulp" binnen gereden en vervolgens aan een arts afgeleverd. Daar hebben ze me nog heel veel meer pijn gedaan en geconstateerd wat Ton allang gezegd had.

Eigenlijk moest mijn onderbeen in het gips, maar omdat afgesproken was dat ik over een paar dagen met vakantie zou gaan, kreeg ik er een speciaal steunverband om en moest ik over 4 dagen weer terugkomen.

Van de rolstoel weer op de stoel in de auto van Ton. En toen weer een probleem: mijn auto stond nog bij Ekkersweijer en ik kon onmogelijk autorijden. "We gaan naar Ivo" zei Ton "die zal wel thuis achter zijn schildersezels zitten. We vragen aan hem of hij jouw auto naar Oostelbeers wil rijden". Zo gezegd, zo gedaan. Na een week ben ik hinkend in een volgepakte auto gestapt om samen met

Corine vakantie te vieren... Toch nog op vakantie, soms zit het mee.

Onverwachte hulp.

Tot in het begin van het najaar van 1996 was er nauwelijks regen gevallen waardoor het grondwaterpeil laag bleef. Het gevolg hiervan was dat het keldermilieu veel te droog was voor eventueel overwinterende vleermuizen. Hoe krijg je nou in de compartimenten achter die drempels water? Water dat er niet is en wanneer het er wel is dan nog liefst op een niet al te zware lichamelijke inspannende manier. Hiervoor is maar één oplossing. De brandweer!

Ik belde begin oktober op een maandag de brandweercommandant van Son en legde ons probleem aan hem voor. "Toevallig hebben we vrijdagavond oefening en dan kunnen we langs komen" zei hij. En zo gebeurde het ook.

Op die vrijdagavond kwam de brandweerauto met vier geüniformeerde brandweermannen aan boord. De reeds ingevallen donkerte werd verdreven door een aantal fel brandende lampen waardoor het plaatselijk dag geworden was. Slangen werden uitgerold, aan elkaar gekoppeld, twee brandweelieden gingen de kelder in en met radioverbinding werden instructies naar elkaar doorgegeven. De motoren draaiden op volle toeren. Deze wagens hebben echter 3 kubieke water bij zich, hetgeen betekende dat na drie compartimenten de tank leeg was. "Geen punt" zeiden ze, "we gaan naar het dichtstbijzijnde waterpunt (ergens in Son) en tanken de tank weer vol met mooi zuiver leidingwater". Na een half uurtje waren ze weer terug en maakten de klus af.

Hulde aan de vrijwillige brandweer van Son! Soms zit het heel erg mee.

Vleermuiscontrole.

Het is gebruikelijk om in het begin van januari alle winterverblijfplaatsen in Noord-Brabant, waarin mogelijk vleermuizen overwinteren, te controleren op hun

aanwezigheid en tegelijkertijd op soort te inventariseren. De eerder aangehaalde vleermuiswerkgroep verzamelt elk jaar deze gegevens.

De vorige winter (die van 1996) kon deze controle in onze vleermuiskelder niet doorgaan, omdat de deur toen vastgevroren zat in een dikke laag ijs (het was omstreeks de tijd van de Elfstedentocht). Later in februari kon ik wel binnenkomen. Ik trof toen binnen geen vleermuizen aan. Wel lagen er losse vlindervleugels (dagpauwoog) hier en daar in de kelder. Dit kon duiden op een eventuele aanwezigheid van vleermuizen. Verder waren nog enkele padden aanwezig en heb toen alleen kam-salamanders in de kelder gezien.

Een jaar later.

Ik was benieuwd wat ik nu aan zou treffen in onze "nog beter aangepaste" kelder en in welk compartiment de eventuele vleermuizen zouden zitten. Constant had er water in de kelder gestaan. Bij aankomst zag de ingang er onaangeroerd uit. Deze ligt dan ook verborgen en geen mens komt er. Het had deze winter nog nauwelijks gevoren, dus de deur zou zonder problemen open moeten gaan.

Ik stak de sleutel in het speciale inbrekersveilige hangslot van de toegangsdeur. Het lukte niet erg en weer niet en weer niet... in het hangslot zat een stuk afgebroken sleutel van een onbekende voorganger dat er met geen mogelijkheid uit te halen was. Baal, baal, baal.... Soms zit het wel heel erg goed tegen!

NACHTZWALUW-INVENTARISATIE VAN HET LEENDERBOS IN 1998

HANS HERMANS

Net als vorige jaren zijn de Nachtzwaluwen van het Leenderbos weer geïnventariseerd.

De teldata (met opkomst) waren:

22 mei (3 personen)

12 juni (5 personen)

27 juni (7 personen)

10 juli (5 personen)

De opkomst per avond, zeker op 27 juni (aansluitend op de ledenbijeenkomst), valt tegen.

In totaal werden 17 territoria aangetroffen (zie kaartje).

Het weer was dit jaar met name in juni nat en koel. Op 12 juni is in het noorden, op en rond de Galberg geeneen Nachtzwaluw aangetroffen, terwijl hier later toch twee territoria zijn vastgesteld. De temperatuur was die avond dan ook maar rond de 8 graden. Ook op andere telavonden was het nooit lekker warm en broeierig maar altijd aan de koele kant (maximaal rond de 20 graden).

Rond het Laagveld in de noordwesthoek is drie avonden geïnventariseerd, steeds met de hoop meer dan één territorium te kunnen vinden. Helaas zat er hier dit

jaar niet meer in. Het zuidelijk stuk is slechts eenmaal bezocht, maar is wel goed voor 8 van de 17 territoria.

De nattigheid en de frisse temperatuur in de maand juni, is mogelijk een verklaring voor het lagere aantal territoria, vergeleken met het topjaar 1997 (24 territoria). Vergeleken met 1996 (goed voor 18 terr.) en 1995 (14-16) valt het gevonden aantal echter niet tegen.

Bijkomende waarnemingen

-12-6: Galberg: 1 Geelgors zingend

-27-6: nabij Galberg: 1 juv. Ransuil

Laagveld: 2 Blauwborst zingend,

1 paar Gr. Vliegenvanger

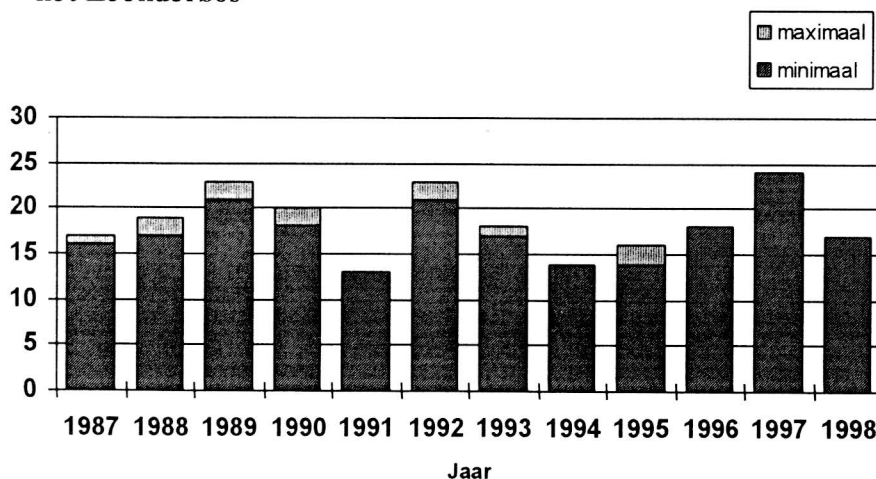
1 Roodborsttapuit

10-7: Laagveld: 1 Witgatje, 1 juv. Ransuil

Met dank aan Gerard Bosschers (SBB) en alle VWG-ers die aan deze inventarisatie hebben meegewerkt.

Verloop van het aantal territoria van de Nachtzwaluw in het Leenderbos

UILEN IN DE KEMPEN IN 1998.

PIETER WOUTERS

Twee gebieden in de Kempen zijn ook dit jaar weer op Rans- en Bosuilen onderzocht. Dat zijn Reusel en de Buikheide in Vessem en Veldhoven. Er kan een vergelijking worden gemaakt met voorgaande jaren.

Ruigpootuil

Over deze soort kan ik heel kort zijn. Het fanatisme waarmee we vorig jaar waren gestart, hebben we niet kunnen voortzetten. Door het gebrek aan tijd en het slechte weer op de geplande avonden, is het er niet van gekomen om er weer op uit te trekken. Er zijn zover het mij bekend is, ook geen waarnemingen gedaan van deze uil in ons werkgebied. Volgend jaar maar weer beter!?

Ransuil

De gebieden die ik vorig jaar in Reusel heb onderzocht zijn in 1998 weer bezocht. Dit jaar heb ik het onderzochte gebied echter uitgebreid tot de hele voormalige gemeente Reusel, exclusief de Reuselse Moeren.

Naast een avond/nachtbezoek om vast te stellen waar en hoeveel jongen er zaten te bedelen, zijn alle nestplaatsen ook overdag bezocht om naar het nest te zoeken. Zo konden eventueel vroegtijdig gestorven jongen, die niet door de andere jongen waren geconsumeerd, ook nog opgespoord worden. Ook zijn tijdens de dag-

bezoeken zoveel mogelijk braakballen verzameld (± 200 tot 300, gokje).

Door de slechte muizenstand in 1997 was het aantal geslaagde broedsels dat jaar minimaal (Wouters 1998). De muizenstand is echter in het voorjaar van 1998 weer flink aangetrokken zodat we een normaal broedseizoen konden verwachten. Dit is gedeeltelijk ook uitgekomen.

De Buikheide zit met 1 geslaagd broedsel wel ver onder het aantal van 1996 toen dit er nog 4-5 waren. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat er 3 geslaagde broedsels waren tegen de rand van de Buikheide. Zou de flinke toename van Bosuilen in het gebied hier iets mee te maken kunnen hebben?

Het totaal aantal geslaagde broedsels in heel Reusel bedroeg dit jaar 13. Verder was er nog een geslaagd broedsel in deelgebied 3., wat in Hulsel ligt. (zie figuur 1 en tabel 1)

In 1997 werden in de vijf onderzochte deelgebieden slechts 2 geslaagde broedsels vastgesteld. Dit jaar 8, wat al aangeeft dat het met de muizenstand een stuk beter gesteld was.

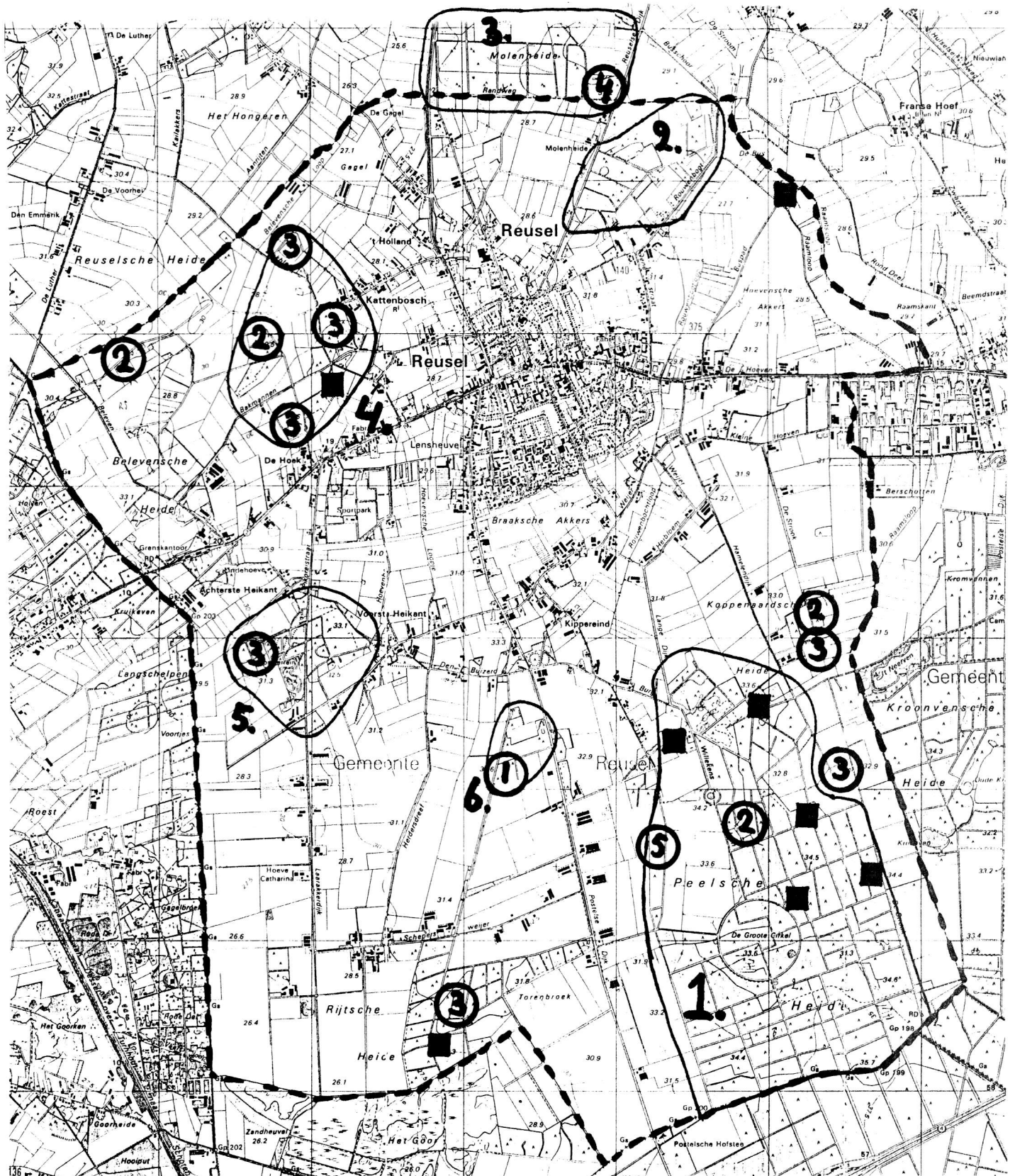
Tabel 1: Geslaagde broedsels van de Ransuil in Reusel en de Buikheide. Tussen haakjes het grootste aantal bedelende jongen wat gehoord is per nest.

	1996	1997	1998
Buikheide	4-5	0	1 (2)
1. Peelsche Heide	3	0	2 (3-2)
2. Rouwenbogt	?	0	0
3. Molenheide	?	0	1 (4)
4. Kattenbosch	?	1 (1)	4 (3-3-3-2)
5. Achterste Heikant	?	1 (3)	1 (3)
Reusel (excl. Reuselse Moeren)	?	?	13 (6x3-6x2-1x1)

Figuur 1: Het in 1998 onderzochte deel (---) van de voormalige gemeente Reusel met daarin aangegeven de deelgebieden die zowel in 1997 als 1998 zijn onderzocht. 1.: Peelsche Heide, 2.: Rouwenbogt, 3.: Molenheide, 4.: Kattenbosch, 5.: Achterste Heikant en 6.: Postelsedijk. De gebieden 1. tot en met 5. zijn in beide jaren onderzocht op geslaagde broedsels van Ransuilen, de gebieden 1., 5. en 6. op territoriale Bosuilen.

③ : nest Ransuil. Aangegeven is het minimale aantal jongen wat er in het nest heeft gezeten.

■ : territorium Bosuil.

Tabel 2: Aantal bedelende jonge Ransuilen bij 1° bezoek, aantal dode jongen (onder nest of die in een later stadium zijn dood gegaan) en het aantal jongen wat er minimaal in het nest heeft gezeten. Voor zover dit natuurlijk nog was vast te stellen. Dit alles voor Reusel en de Molenheide.

	Bedelende jongen bij 1 ^o bezoek	Dode jongen * = dood na 1 ^o bezoek	Minimaal aantal uitgekomen jongen
Molenheide	4		4
Ziekleek	3		3
Kattenbosch	3	nest niet gevonden	3
Den Hoek	3		3
Bakmannen	2		2
Beleven	2		2
Achterste Heikant	3		3
Postelsedijk	1	1*	1
Torenbroek	2	1 + 1*	3
Pôtjes Pedje	3	2	5
Kleine Cirkel	2		2
Kruisven	3	1*	3
Koppenaarde Heide (Z)	2	1	3
Koppenaarde Heide (N)	2	1*	2
Totaal aantal jongen	35	8	39 (≥2.8 j/n)

Van twee nesten hebben we de jongen nog kunnen ringen. Dit heeft nu al een terugmelding opgeleverd. Van alle paren zijn nestkaarten ingevuld en opgestuurd naar SOVON.

Het resultaat van de braakballen laat nog even op zich wachten. Het uitpluizen vergt namelijk nogal wat tijd. Ik ben al wel zover gevorderd, dat ik kan zeggen dat er tussen de verschillende paren redelijk grote verschillen in voedselkeuze kunnen zitten. Maar hierover zal ik in een van de volgende Blauwe Klauwieren berichten.

Bosuil

Het aantal territoria in de twee onderzochte grote bosgebieden is dit jaar nagenoeg gelijk gebleven (zie ook tabel 3). Op de Buikheide werd er één territorium meer gevonden en in de Peelsche Heide (oostelijk van de Burg. Willekenslaan) één minder. In de twee kleine deelgebieden 5.

en 6. werden dit jaar echter geen territoria vastgesteld. Ook een nestkast die in gebied 5. hangt, heeft hier geen verandering in kunnen brengen.

In andere kleine bosgebieden (De Hoek, Buspad en brandtoren-Burg. Willekenslaan) komt de Bosuil al jaren voor. Ook in 1998 was de stand er stabiel met in elk gebied 1 territorium (figuur 1).

Waarom zijn de Bosuilen na één jaar alweer uit de deelgebieden 5. en 6. verdwenen? Het zijn kleine bosjes van minder dan 25 ha. Het lijkt er op dat deze gebieden voor de Bosuil echt marginale gebieden zijn, die in 1997 bezet werden omdat alle andere plaatsen vol zaten. Heeft de slechte voedselsituatie van 1997 toch direct of indirect hiermee te maken?

Door de soort in deze gebieden te blijven volgen, kan in een later stadium hier misschien nog iets zinnigs over gezegd worden.

Tabel 3: Roepende mannetjes Bosuil in de gebieden Buikheide, 1.Peelsche Heide, 5.Achterste Heikant en 6.Postelsedijk gedurende de jaren '86, '91, '96, '97 en '98.

	1986	1991	1996	1997	1998
Buikheide	2	6	10	15	16
1. Peelsche Heide	1	1	3	5	4
5. Achterste Heikant	0	0	0	2	0
6. Postelsedijk	0	0	0	1	0

Dankwoord

Voor de gegevens van De Buikheide wil ik natuurlijk het Buikheideteam bedanken. Enkele bosuilgegevens uit de gemeente Reusel zijn verkregen via Kees v Limpt en Jan Wouters, die ook weer meteen klaar stond om te ringen als daar om werd gevraagd.

Literatuur

Kessel J.C.P. van & Kolsters J.: Buikheide verslag 1998. (in voorbereiding)

Wouters P.: Uilen in de Kempen in 1997. De Blauwe Klauwier 24 (1): 8-11. (1998).

ATLASBLOK 51-43

HANS HERMANS

Aanleiding

In 1998 is het Atlasproject Broedvogels van het SOVON van start gegaan. Een van de doelstellingen van dit project is om "nieuwe" vogelaars aan het inventariseren te krijgen. Dit met de hoop dat deze ook na afloop van het project doorgaan met inventarisaties in lopende SOVON-projecten.

Het bleek al gauw dat veel mensen er tegenop zagen een heel blok (5x5 km) alleen te doen. Daarom heeft de VWG de Kempen atlasblok 51-43 opengesteld voor eenieder die eraan mee wilde doen.

Uiteindelijk hebben 18 personen meegedaan: niet alleen leden van VWG de Kempen, maar ook leden van IVN-Veldhoven en medewerkers van Eindhoven Airport.

Het gebied

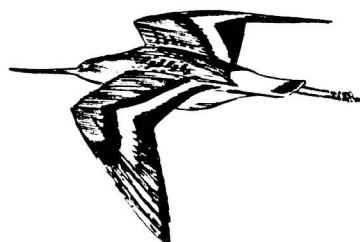
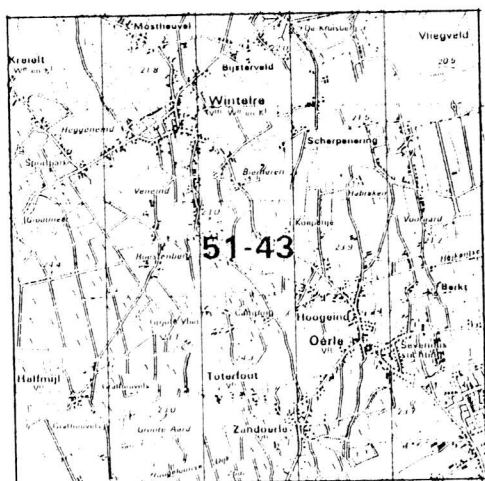
In het blok zijn verschillende landschapstypen te vinden: bebouwing, bos, het

vliegveld en grootschalig en kleinschalig agrarisch gebied.

Het grootste dorp in het atlasblok is Oerle. Daarnaast vinden we ook delen van de Heikant en 't Look, beiden wijken van Veldhoven. Ook de dorpen Zandoerle en Wintelre en verschillende kleinere gehuchten liggen in het onderzoeksgebied. Het bos bestaat uit: een deel van de Buikheide, de Zandoerlese bossen en nog kleinere bosjes o.a. bij het Papegaaien Opvang Centrum.

Het gebied is versnipperd door de vele wegen die er doorheen lopen. Voor broedvogels is het vliegveld het meest rustige gebied, waar bovendien voor broedvogels een vriendelijk beheer wordt gevoerd. Dit uit zich vooral in de relatief grote aantallen weidevogels die rond de startbanen broeden.

Voor water- en moerasvogels zijn de Vessemsse Vennen het enige toevluchtsoord in het blok.

Werkwijze

Het vliegveldterrein is onderzocht door de vogelaars van de militaire basis aldaar. Het Buikheide-team deed het grootste deel (7 km-hokken). De rest is verdeeld in stukken van 1 tot 3 km-hokken. Alleen rond het vliegveld waren we genoodzaakt km-hokken in stukken te verdelen. Sommige deden hun onderzoek alleen, andere in groepjes.

Het Kilometerhok-onderzoek (2 x 1 uur) in de vastgelegde 8 hokken is vrij nauwgezet uitgevoerd.

De intensiteit waarin de km-hokken daarnaast onderzocht zijn, verschilt natuurlijk enorm. Op de Buikheide zijn tot en met juni 115 bezoeken (!) gebracht. De resultaten zullen daarnaast ook beïnvloed zijn door het verschil in ervaring tussen de verschillende vogelaars.

In juli is er een bijeenkomst geweest waarin alle medewerkers hun ervaringen

	aantal territora	schatting	broed-zekerheid
Fuut	2	A	2
Geoorde Fuut		A	1
Nijlgans	1	A	3
Krakeend		A	1
Slobeend		A	2
Tafeleend		A	2
Kuifeend		A	2
Wespendief	1	A	1
Bruine Kiekendief	1	A	1
Havik	2-3	A	3
Sperwer	3-4	A	3
Buizerd	8-9	B	3
Torenvalk	6-8	B	3
Boomvalk	1	A	3
Patrijs	15-18	C	2
Kwartel	10-12	C	2
Waterral	1	A	1
Grutto	4-7	B	3

Sommige soorten in de tabel broeden hoogstwaarschijnlijk niet in het gebied, maar zijn toch opgenomen omdat zij vallen onder code 1: "soort waargenomen in broedseizoen in broedbiotoop; eenmalige waarneming zingend of baltsende vogel in broedseizoen". of onder code 2: o.a.

konden delen en werden de resultaten verzameld.

Vooraf is gekozen voor de uitgebreide variant van het onderzoek, dus met het turven en schatten van sommige zeldzame en schaarse soorten. Waarnemingen van deze soorten zijn zoveel mogelijk op soortkaarten aangegeven waarna een schatting van het aantal territoria is gemaakt.

Resultaten

Op de resultaten van het Kilometerhok-onderzoek ga ik niet in, daar dit vooral in vergelijking met andere atlasblokken iets zegt over de mate van voorkomen van een soort.

In de onderstaande tabel staan de resultaten voor de aangetroffen schaarse en zeldzame soorten.

	aantal territora	schatting	broed-zekerheid
Wulp	6-10	B	3
Zomertortel	14	C	1
GroeneSpecht	7	B	3
ZwarteSpecht	5	B	3
Kleine Bonte Specht	1	A	2
Boomleeuwerik	6	B	2
Nachtegaal	1	A	1
Blauwborst	1	A	1
Gekraagde Roodstaart	16	C	2
Roodborsttapuit	8-10	B	3
Fluiter	1	A	1
Vuurgoudhaantje	2	A	1
Bonte Vliegenvanger	1	A	1
Wielewaal	1	A	1
Barmsijs	1	A	1
Geelgors	20	C	2
Rode Patrijs	1	* A	1

"waarneming paar in geschikt broedbiotoop in het broedseizoen"

Voor schattingen worden de volgende aantalsklassen aangehouden:

A: 1-3 territoria

B: 4-10 territoria

C: 11-25 territoria

N.B. in komende 2 jaren kunnen nog aanvullingen, zoals een hogere broedcode doorgegeven worden.

Bespreking

Opvallend is niet alleen het vaak voorkomen van klasse A, maar dat dit vaak ook maar 1 terr./paar betreft. Ook van sommige algemenere soorten is maar 1 territorium gevonden: Braamsluiper, Bosrietzanger en Spotvogel. Net als ieder jaar was ook de Kerkuil weer in aanwezig in de kerk van Oerle, dit keer met 3 jongen. Van de Huiszwaluw werden 6 nesten geteld bij de Boerenbond.

Afwezig blijken soorten als Gierzwaluw en Wintertaling. Verder viel op dat buiten de Buikheide geen Geelgors aangetroffen is.

Tenslotte

Komende 2 jaren moet er nog eens speciaal op de niet aanwezige maar toch verwachte vogelsoorten gelet worden. Ook sommige broedcodes kunnen zeker nog hoger.

Natuurlijk zijn in dit onderzoek vogels/territoria gemist. Maar voor de schattingen die hier gevraagd werden, maakt een of enkele meer meestal niets uit, zodat er toch een goed beeld van de aanwezige vogelsoorten en hun aantallen ontstaat.

Hopelijk is het voor een aantal vogelaars een stimulans geweest om ook in de volgende jaren aan inventarisaties mee te doen. Atlasblok 51-44 (Veldhoven-Eindhoven) is in 1999 aan de beurt. Wie wil er mee speuren naar Kuifleeuwerik, Sperwer, Patrijs ...?

KNIPSEL KRANT

Knipseladres: SANSOVINOSTRAAT 24 , 5624 JX EINDHOVEN .

Samenstelling: HUUB KNUBBEN

de AHRENBERGER

Reusel gaat ^{27/10-98} oeverwaluwand aanleggen

REUSEL - In het zanddepot van de firma Kwinten langs de toekomstige

rondweg ter hoogte van de Hulselsedijk bevindt zich evenals vorig jaar een oeverwaluwkolonie. De zwaluwen fourageren op de nieuwe visvijver en vertrekken in het najaar naar Afrika.

Plan voor kunstmatige wand met uitkijktoren voor belangstellenden

Reusel biedt huisvesting aan oeverwaluwen

REUSEL - Nu voor het tweede jaar oeverwaluwen zich genesteld hebben in de zandheuvel in Reusel, denkt de gemeente erover een blijvende voorziening voor deze vogels te maken. De oeverwaluwen verblijven in het zanddepot van de firma Kwinten langs de toekomstige rondweg bij de Hulselsedijk. Er zitten nu nog enkele koppeltjes. De meeste zijn intussen weer vertrokken naar Afrika om te overwinteren.

De oeverwaluwen fourageren op de nieuwe visvijver die ontstaan is door het afgraven van zand voor de aanleg van de rondweg. Het is steeds een fascinerend gezicht hoe ze op afstand van elkaar over de plas scheren zonder het water te raken. Vlak boven dat water vangen ze insecten.

Kunstmatig

De gemeente Reusel-De Mierden heeft met Vogelwerkgroep De Kempen gesproken over de aanleg van een kunstmatige oeverwaluwwand. De bedoeling is een dertig meter lange en drie meter hoge wand te maken met in het talud een vleermuisenkelder die ook toegankelijk is voor amfibieën.

Om de oeverwaluwen volgend jaar terug te krijgen, zou de wand volgend voorjaar klaar moeten zijn. Zoals de plannen nu liggen, wordt het

Foto Ton de Hond

een betonnen wand met uithollingen waarin de oeverwaluwen kunnen nestelen en broeden. Voor dergelijke wanden zijn diverse subsidies mogelijk onder meer van Naderere Uitwerking Brabant Limburg en Interregionaal.

Bij de oeverwaluwwand wordt een uitkijktoren geplaatst, zodat belangstellenden de vogels beter kunnen zien. Om de rust van de vogels niet te verstoren, komt de toren tachtig meter van de wand af te staan.

Niet zeldzaam

De Reuselse vogelkenner Venema is de afgelopen maanden verschillende keren

naar de oeverwaluwen gaan kijken. Hij heeft veel waardevolle informatie voor de gemeente die zich wil inzetten om de oeverwaluwen ieder jaar terug te krijgen. Ook al zijn oeverwaluwen niet zeldzaam.

Venema vindt het wel vreemd dat de gemeente een betonnen wand gaan maken. Hij ziet liever een natuurlijke nestelgelegenheid, althans een heuvel van natuurlijke materialen. „Maar dan wel op een andere plaats. Een hoop zand trekt altijd kinderen.“ Het is volgens Venema helemaal niet zo moeilijk oeverwaluwen te trekken. „Op de Belgische Dijk vlakbij de grens had een boer een paar

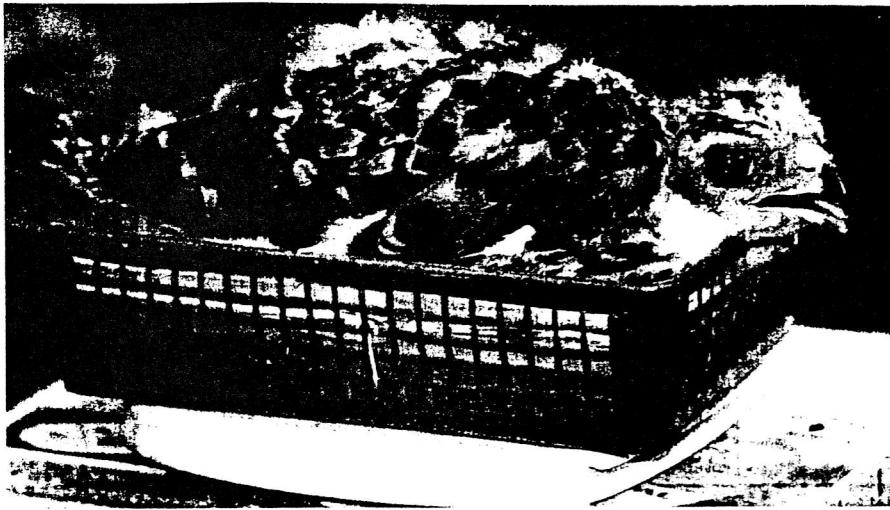
kruiwagens zand afgegraven. Een meter hoog werd het bergje. Binnen de korste keren zaten er oeverwaluwen in.“

Het voorstel van Venema is in een van de weilanden in het natuurgebied De Moeren een nieuwe pool te maken. Met het uitgegraven zand kan dan een heuveltje gemaakt worden. „Het probleem is dat de weilanden van Staatsbosbeheer zijn. Het moet dan een gezamenlijk project van gemeente en Staatsbosbeheer worden. We slaan dan twee vliegen in één klap: we hebben oeverwaluwen en we hebben er een pool bij“.

In verband daarmee is volgens het college van Reusel-De Mierden de aanleg van een kunstmatige oeverwaluwwand aan te bevelen. Er is inmiddels overleg met vogelwerkgroep De Kempen. Uit dit overleg is het initiatief gekomen om een dertig meter lange wand voor oeverwaluwen aan te leggen met in het talud een vleermuisenkelder die tevens toegankelijk kan zijn voor amfibieën. Om de oeverwaluwen ook volgend jaar weer van dienst te zijn, dient de wand in het voorjaar van 1999 gereed te zijn.

• Het nestelen en broeden van oeverwaluwen laat herkenbare sporen achter in de zandhopen bij de Hulselsedijk in Reusel.

Eindh (Reg)krant 20/10 (?)

• Een jonge havik wordt gewogen.

Ring van haviken moet illegale handel tegengaan

Voorzichtig werkje moet vogels beschermen

Door Jeroen van Sambreck

CRANENDONCK - Dreigend richten ze zich op, hun snavel half open en oogjes fel opengesperd. De vier jonge haviken zitten op de bosgrond twaalf meter onder hun nest in een den. Ze zijn even daarvoor in een tas neergelaten door Hans van Lieshout van de politie Cranendonck. Beneden wegen en ringen de vrijwilligers Wil Beeren uit Budel en Joop van der Spek uit Someren de kuikens. Ze passen daarbij erg op de gemene klauwen van de beestjes. Het bewaken van nesten en

ringen van jonge haviken gebeurt om illegale handel op te sporen en om gegevens te verzamelen voor wetenschappelijk onderzoek. Bijvoorbeeld over de vogeltrek. Eerst komen de twee wijfjes aan de beurt, dan de twee mannetjes. Vrouwtjes zijn bij roofvogels veel groter; het is al duidelijk te zien bij deze jongen. De 'ringers' verwachten dat het viertal over een week het nest zal verlaten en in de boom zal gaan zitten. Dan gaan ze takkelingen beten en worden ze mogevoerd door de onderzoekers. Later vliegen ze echt weg en zoek

ken een eigen territorium. Aan het ringen is een heel proces voorafgegaan. In de winter zijn we begonnen met het zoeken van nesten. Horsten waar later haviken in zijn gaan nestelen, hebben we steekproefsgewijs bevestigd, soms dagen achtereen. Jonge haviken en ook het legsel zijn bijvoorbeeld gewild bij bepaalde valkeniers die een vogel uit de natuur weghalen om een eigen havik te vervangen", zo vertelt Van Lieshout, die uitlegt dat sommige valkeniers de ring van hun dode havik om de proef van een uitgehaald nestjong doen. "Het is best

moelijk om aan een havik te komen. Je moet een vergunning hebben en de dieren in gevangenschap staan geregistreerd en zijn geringsd. Het roven van haviknesten en illegale handel in de vogels is een economisch delict dat gelukkig steeds strenger maar eigenlijk nog niet zwaar genoeg wordt bestraft". Het belang van het werk van de ringers in Cranendonck is deze week onderstreept door een incident in de Schotse Hooglanden. Daar zijn een Eindhovenaar (53) en een lidens (29 en 32) door de politie vastgezet we-

gens het stropen van slechtvalken voor de illegale vogelhandel. Om tactische redenen willen de ringers in Cranendonck weinig publiciteit over hun bewakingsmethoden en de ligging van de nesten. Er werden nog geen stropers betrappt in de regio tijdens het bewaken. "De roofvogel is belangrijk want hij staat bovenaan de voedselketen in het bos", vertelt Van der Spek. "Roofvogel die in de natuur betekent dat die gezond is en dat er voldoende voedsel is. Bovendien zorgt bijvoorbeeld de havik ervoor dat er niet teveel kraaiachtigen komen."

Een jonge havik, 21-5-98

ZWALUWBEHUIZING

• A. Ooms brengt een speciale dakpan aan, waarin door gierzwaluwen of mussen genesteld kan worden.

Speciale dakpannen in Vonderkwartier

EINDHOVEN - De renovatie van de huizen in het Eindhovense Vonderkwartier kwam de kolonie gierzwaluwen die daar nestelde, helemaal niet goed uit. Omdat de woningen van een nieuw dak werden voorzien dreigden de vogels naar een andere broedplaats te moeten uitzien. Maar gelukkig stak bewoner A. Ooms daar een stokje voor. Op zijn initiatief worden verspreid tussen de nieuwe dakpannen, zogenaamde nest-

pannen' gelegd. In deze pannen is plaats voor een nestje van bijvoorbeeld de zwaluw of de mus. Inmiddels liggen ongeveer 230 'nestpannen' van zo'n 75 gulden per stuk op de oranje daken van het Vonderkwartier. "Wie dat financiert? Dat verschilt per straat", leet Ooms uit. Het Wereldnatuurfonds, ianemer Verhoeven en sommige bewoners hebben een bijdrage geleverd. "De bewoners van de Almala van

Anhaltstraat bijvoorbeeld hebben de dakpannen van het Lodewijk Napoleonplein betaald, de bewoners van de Anna van Engelandstraat hebben vijfhonderd gulden bij elkaar gebracht voor het project. Volgens Ooms is de actie een succes. Hij schat dat een kwart van de nestjes bezet is. Ook in de buurt groeit het enthousiasme. B. Kortbeek uit de Anna van Engelandstraat coördineert de distribu-

tie en het leggen van de nestjes bij hem in de straat. "Mensen gaan veel meer op de vogels letten. Langzaam vinden ze het interessant en leuker worden", aldus Kortbeek, die als voormalig docent biologie graag meewerkt aan het project dat ondersteund is bij de stadsvogelwerkgroep. De betrokkenheid bij het project op de Hazenkampweg Noord is iets minder. Sommige bewoners hebben niet

eens in de gaten dat er een drietal speciale dakpannen op het pas vernieuwde dak liggen. "Ik weet dat het voor kleine vogeltjes is, maar niet welke", vertelt I. van Geene van nummer 66, die er wel van had gehoord. Bij stadsvernieuwing in de toekomst is het de bedoeling dat rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van vogels. In de nieuw te bouwen wijk Meernoven gebeurt dat al.

EJ 1/2 98

Brieven

Verkeerd bos

Omdat de kap van het Driehoeksbos gecompenseerd moest worden, besloot de gemeente Eindhoven om evenveel bos aan te planten in 'Het Broek' ten zuiden van de wijk Hanevoet. Het klinkt erg positief en geruststellend. Maar wat is hier eigenlijk gebeurd?

Een zestig jaar oud bos kun je natuurlijk nooit compenseren door nieuwe aanplant op een andere plaats. Wie Het Broek kent, weet bovendien dat hier nog de contouren te zien zijn van een eeuwenoud Brabants cultuurlandschap: een drassig beekbegeleidend broekbos met zijn karakteristieke koepelwilgen. Met het aangrenzende agrarisch gebied is het het laatste weidevogelgebied van Eindhovense grenzen. Bijzondere vogelsoorten komen voor in bijzondere gebieden.

Nu zijn er stroken boompjes gepland, om de meter een eikje, lijsterbesje, vuilboompje, beukje, allemaal inheemse soorten (is over nagedacht?) en allemaal heel netjes in rijen. Over een tijd is deze aanplant uitgegroeid tot eerst een saai en te dicht bos, dat later wellicht omgevormd zal worden tot een gecultiveerd wandelpark. In ieder geval een verkeerd bos op de verkeerde plaats!

Wanneer de gemeente hier de natuur een dienst had willen bewijzen, dan had ze van de natuurlijke en cultuurhistorische elementen gebruik moeten maken en het gebied verder moeten laten ontwikkelen tot een broekbos (een zeldzaam geworden fenomeen in de Kempen). Dit had kunnen gebeuren met eenvoudige hulpmiddelen. Flora en fauna zouden zich uitbundig hebben kunnen ontwikkelen. Het zou ook nog goedkoper uitgevallen zijn.

Aangeplante bossen hebben we genoeg in de Kempen. Als er zonodig gecompenseerd had moeten worden, dan hadden die boompjes beter meteen langs de A67 gepland kunnen worden.

P. BUSINK

EJ 1/2 98

Maatregelen Eindhoven en Defensie

Vogels risico vliegverkeer rond Airport

EINDHOVEN - De aanleg van een waterplas in Meerhoven brengt voor het vliegverkeer op Eindhoven Airport extra risico's van botsingen met vogels met zich mee. Met name van november tot april als er trekvogels in het gebied zijn. De gemeente Eindhoven en vliegveld-eigenaar Defensie nemen daarom maatregelen om de aanwezigheid van deze zogenaamde risico-vogels zoveel mogelijk te beperken.

Dat blijkt uit de 'Concept overeenkomst Waterplas Meerhoven' tussen de gemeente Eindhoven en Defensie, waarover de Eindhovense raadscommissie voor Stadsontwikkeling gisteren geïnformeerd werd. Defensie heeft vanaf het begin zijn bedenkingen geuit tegen de aanleg van een waterplas vanwege de risico's voor het vliegverkeer. De plas komt hemelsbreed op anderhalve kilometer van de start- en landingsbaan op het vliegveld te liggen. Vogels die tot de risico-soorten behoren zijn de kokmeeuw, zilvermeeuw, stormmeeuw, kleine mantelmeeuw, wilde eend, kuifeend, tafeleend, aalscholver, nijlgans, blauwe reiger en kievit.

Aantrekkingskracht

De diepte van de plas, zeven meter, en de inrichting van de oevers zijn enkele van de maatregelen die de aantrekkingskracht op vogels drastisch moeten inperken. Verder wordt de inzet van een valkenier voor 48 mandagen per jaar overwogen. Die moet voorkomen dat met name kokmeeuwen de plas als slaap- en rustplaats gebruiken. In de praktijk moet blijken of de voorgestelde maatregelen inderdaad werken.

De veraste vergunningen zijn al door de gemeente aangevraagd. Indien Eindhoven Airport ooit toestemming krijgt voor verruiming van de openningstijden, moet het insknaken van de valkenier opnieuw bekeken worden.

Dat geldt ook als de maatregelen niet toereikend blijken. Zo kan het incidenteel nodig zijn om vogels in de winter te verjagen met knalende geluiden. Voortsnog gaan gemeente en Defensie alleen uit van maatregelen die het woongenot niet aantasten.

Defensie verplicht zich in het contract de vliegbewegingen en de aanwezigheid van de vogels in kaart te brengen en op de vliegbasis te controleren. De gemeente controleert de vogels op en rond de plas. De luchtmacht coördineert de activiteiten. Het ministerie eist dat de 'operationaliiteit' van de vliegbasis wordt gewaarborgd. In het belang van de veiligheid van het vliegverkeer mogen ook beschermde vogels worden gedood. Aldus de overeenkomst. Gemeente en Defensie komen verder overeen dat de kosten voor extra 'bird-control' op de vliegbasis, maximaal 142.000 gulden per jaar, door de partijen worden gedeeld. De valkenier kost 48.000 gulden per jaar. Ook hier betaalt ieder de helft.

Vinkenvanger in Astens bos betrap

ASTEN-HEUSDEN - In een bosgebied in Asten-Heusden is een 57-jarige Helmonder aangehouden die daar illegaal vinken had gevangen met een vangnet. Zijn compaan wist te ontkomen. De Helmonder wacht waarschijnlijk een boete van zo'n duizend gulden. Vinken zijn beschermde vogels.

De netten van twee bij twaalf meter ontdekt, met een voederplaats om de vinken te lokken die er in het bos aan het broeden zijn, waren ontdekt door een jachttopziener. Die was op de uitkijk gaan staan om de dader te kunnen betrappen.

17
C
15
16
17

Na zijn aanhouding verklaarde de Helmonder tegen de politie dat hij de vogels voor eigen gebruik had gevangen. Thuis zou hij er nog een stuk of vijftig houden. Agenten die later op de dag samen met de Algemene Inspectie Dienst gingen kijken, troffen in zijn woning echter maar zeven vinken aan. De politie vermoedt dat de ontsnapte compaan van de Helmonder de rest heeft weggehaald.

Koolmees broedt te laat

Als het klimaat verandert, blijft dat niet zonder gevolgen in de natuur. Door het warmere klimaat bijvoorbeeld komt de koolmees te laat tot broeden. Dat hebben onderzoekers van het Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek (NIOO) aangetoond.

De onderzoekers van het Centrum voor Terrestrische Oecologie van het NIOO kwamen tot hun conclusie nadat ze bijna 25 jaar lang een populatie koolmezen verspreid over vierhonderd nestkasten in het Nationale Park de Hoge Veluwe hadden gevolgd.

Zij stelden vast dat de eiken de laatste jaren steeds eerder uitlopen door warmere lentes. De grote aantallen rupsen die de jonge eikenblaadjes vreten, verschijnen daardoor ook vroeger. Dat is echter te vroeg voor de koolmezen die te laat met hun nest komen om optimaal van de overvloedig gedekte rupsentafel te kunnen genieten.

Eindhoven bouwt wijk met vogelplas pal naast vliegveld

Terwijl de discussie over Schiphol voortwoedt, bouwt Eindhoven pal naast het vliegveld Welschap een nieuwe woonwijk. Met daarin ook nog een waterplas die vogels zal lokken, een gevaar dus voor het vliegverkeer.

Van onze verslaggever Peter de Graaf EINDHOVEN

Het is een mix van zoet en zuur. Maar het zuur is nog acceptabel, zegt wethouder F. Backhuys van Stadsontwikkeling. Hij heeft het over de nieuwe woonwijk Meerhoven, die de gemeente aanlegt naast Eindhoven Airport (Welschap) en de A2.

Meerhoven wordt een moderne, dertigjarige wijk met 6900 woningen, ontworpen door architect Teun van Halbea. Meer dan mooi wonen, belooft de brochure over de Eindhovense Vinea-locatie. Het overtuigt dat de nieuwe stadswijk direct grenst aan het milieutoeristische Welschap, dat ook voor de burgerluchthaven wordt gebruikt. Slechts een strook van iets meer dan een kilometer scheidt het wonen van vliegen. Is dat niet vragen om moeilijkheden? VVD'er Backhuys voorziet geen problemen. De conflicten die rond Schiphol spelen, komen hier niet. De wijk ligt ver genoeg van het vliegveld en de lichte geluidsnorm. Daarnaast

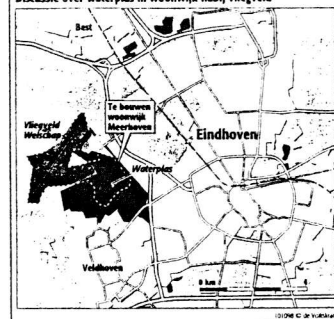
onderstreept hij dat Welschap een regionale luchthaven is, die slechts beperkt zal groeien.

Maar daar denkt directeur H. Bus van Eindhoven Airport anders over. Want wat niet is, kan nog komen. "De wethouder of de gemeenteraad beslist niet over de groei van deze luchthaven. Het is nationale regelgeving die aangeeft hoe sterk luchthavens mogen groeien." Hij vindt de planning van een nieuwe woonwijk zo dicht bij het vliegveld 'geen verstandige keuze'.

De gemeente had echter geen andere Vinea-locatie voorhanden en zette door. Bovendien, is de opvatting op het stadshuis, weten de toekomstige bewoners waar ze aan toe zijn. Als ze beslist niet naast een vliegveld willen wonen, moeten ze niet voor Meerhoven kiezen.

Voor de eerste 65 woningen is de fundering al gelegd. Het zijn luxe koopwoningen die toegelikt ook nog het dichtst bij het vliegveld liggen. Bij de verkoop van de huizen is dat geen enkel probleem gebleken, zegt projectleider E. Prince. Het verzet tegen de woonwijk is een gepasseerd station. Tegengangers hebben hun vizier nu vooral gericht op de waterplas van bijna veertig hectare die midden in de wijk wordt aangelegd. Een gevaar voor het milieu, vindt de Brabantse Milieufederatie. Niet alleen dreigt het grondwater ernstig te worden aangetast, de plas trekt ook vogels aan die een ge-

Discussie over waterplas in woonwijk nabij vliegveld

vaar vormen voor het vliegverkeer.

De stas van het Hercules-vliegveld twee jaar geleden, mede veroorzaakt door een zwerm vogels, ligt nog vers in het geheugen. Daarom heeft de gemeente met het ministerie van Defensie, eigenaar van het vliegveld, beleidsmaatregelen afgesproken om de vliegveiligheid binnen de perken te houden. In het uiterste geval zullen de vogels met geweschtoten

worden vernaagd of gedood.

"Ze zetten feitelijk een vogelval op", meent M. Visser van de Milieufederatie. Eerst legt de gemeente bewust een waterplas aan, in de wijk dat daarmee vogels worden aangetrokken. En vervolgens laat ze de vogels afschieten om de vliegtuigen te beschermen. Wethouder Backhuys vindt die kritiek zwaar overdreven. Hij verwacht dat de plas door het ont-

werp ervan - drukke oevers met sportactiviteiten - weinig vogels zal aantrekken. En komen ze toch, dan zijn er ook andere technieken om ze te verdrijven. Zo is afgeproefd om een valkenier in te zetten, die moet voorkomen dat met name kokmeeuwen de plas als slaap- en rustplaats gebruiken. "Er wordt een beelid geschapen dat er 365 dagen per jaar en 24 uur per dag jagers rond de plas lopen om vogels af te schieten. Dat is niet zo", aldus Backhuys. Maar hij geeft toe dat die radicale maatregelen 'soms' nodig kunnen zijn.

Volgens de wethouder is de plas nodig als 'plandrager' van de wijk. De woningen worden dicht op elkaar gebouwd - dertig per hectare. "We moeten iets extra's doen om het woonmilieu te verhogen. Dat is de plas: wonen aan het water."

Maar niet iedereen is het daarmee eens. Volgens C. Menken, hydroloog en adviseur van de Brabantse Milieufederatie, kleven aan de plas veel bewaren en ontzekerheden die niemand kan voorspellen. "Hoezo plandrager? Er kan in mijn ogen niet zo goed een mooi park liggen."

De provincie had ook ernstige bedenkingen. Slechts na een grondige aanpassing van de diepte van de waterplas (van 25 naar 7 meter) gingen Gedeputeerde Staten akkoord met het bestemmingsplan. Maar de provincie moet de omringingsvergunning nog afgeven.

De Stadspartij grijpt niet waarom de gemeente al die moeilijkheden opzoekt. Volgens gemeenteraadslid J. Zijlstra ligt er in Meerhoven bij wijze van spreken al een Bus de Boulogne klaar. Hij pleit voor de aanleg van een uitgestrekt landschapspark met enkele kleinschalige waterpartijtjes. Dat past ook meer in de sfeer van de Kempen, met zijn bossen en vennen. Maar Zijlstra voelt zich een roepende in de woestijn. De gemeenteraad is al akkoord met de waterplas en moet volgende week alleen nog zijn zegen geven aan de

'Ligging in is vragen om problemen'

maatregelen tegen vogeloverlast. Ook luchthaveninspecteur Bus is 'niet blij' met de plas. Volgens hem zet de gemeente haar zin vooral door omdat 'zandwinningen een essentieel onderdeel is van de financiering van het project. Maar de gemeente ontkent dat. Volgens projectleider Prince is de keuze voor de waterplas slechts ingegeven door het streven om een goede woonomgeving te creëren. Uit verschillende onderzoeken kwam water steeds als beste optie uit de bus. Na afweging van voor- en nadelen hebben we besloten om het te doen. Want het gaat uiteindelijk om het woonplezier van achtentwintigduizend mensen.

VOOR U GELEZEN

JAN WOUTERS

In Ringing & Migration van mei 1998 staat een stukje over de trouw aan de geboorteplaats bij de Nederlandse Grutto's. Plaatstrouw aan het territorium komt bij veel steltlopers voor. Bij de Grutto komt ruim 80% van de broedvogels terug naar het territorium van het vorige jaar. De meeste van deze vogels bouwen het nieuwe nest zelfs binnen 100 meter van de oude nestplaats. Het voordeel hiervan is dat de vogels de situatie ter plaatse al goed kennen, zodat ze zich aan kunnen passen.

Er is veel minder bekend over de eerste keuze van het nestterritorium bij de nieuw volwassen steltlopers. Hoewel er wel de suggestie is, op grond van weinig (16) gegevens, dat er bij de Grutto trouw bestaat aan de geboorteplaats. Als dat zo is dan heeft dat gevolgen zogauw de omstandigheden ter plaatse ongunstig worden. Is er te weinig nieuwe aanwas, dan kunnen lokale populaties snel verdwijnen omdat er nauwelijks aanvulling komt van elders.

Voor dit artikel is er gekeken naar de Nederlandse terugmeldingen in het broedseizoen (april - juni) van volwassen Grutto's, die als nestjong geringd waren, een of meer jaren tevoren. Dat leverde 174 gevallen op. Bij 49 terugmeldingen was het geslacht van de vogel bepaald.

De leeftijd van de teruggemelde volwassen Grutto's varieerde van 1 tot 26 jaar! De mediane leeftijd was 4 jaar, dat wil zeggen dat de helft van de vogels 1 tot 4 jaar oud was.

Het blijkt nu dus dat Grutto's al in hun eerste voorjaar terug kunnen keren naar de broedgebieden. Of ze dan ook al broeden is uit deze gegevens niet af te leiden. 37 vogels werden gemeld als zijnde broedvogel, maar geen enkele daarvan was in zijn tweede kalenderjaar, dat is ongeveer 1 jaar oud.

De afstand van de vindplaats tot de ringplaats varieerde van 0 tot meer dan 50 km. De mediane afstand was 4 km., 66% werd gemeld op minder dan 5 km. van de ringplaats. 77% zat binnen 10 km. en 90% binnen 23 km. Er werd geen effect gevonden van de leeftijd of het geslacht op de afstand.

De richting waarin ze werden teruggemeld vertoonde een lichte voorkeur voor het oosten. Dat is begrijpelijk met veel ringplaatsen in west-Nederland: naar het westen is er weinig plaats om te gaan broeden dus zullen er meer verplaatsingen zijn in oostelijke richting.

Er lijkt dus wel degelijk sprake te zijn van trouw aan de geboorteplaats bij jonge Grutto's. Deze is iets kleiner dan de trouw aan de broedplaats bij de volwassen vogels. Maar dat kan veroorzaakt worden door de dominantie van de volwassen Grutto's, die een jonge vogel die zich nieuw wil vestigen zullen proberen te verjagen.

Een andere bijdrage gaat over de lichaamsconditie van de Boerenzwaluw in Italië voor de herfsttrek. In de nazomer verzamelen de zwaluwen zich op gemeenschappelijke slaappleatsen, vooral in rietvelden. Overdag jagen ze op insecten en eten zich vet, om voldoende voorraad te hebben tijdens de trek. Uit studies in noord-Italië was gebleken dat de zwaluwen vanaf begin september als de lichaamsrui voorbij is, hun lichaamsgewicht snel opvoeren. Uit terugmeldingen bleek dat de zwaluwen bij hun trek over Italië verschillende slaappleatsen aandoen.

De vraag dient zich daarbij aan welke strategie de zwaluwen volgen. Er zijn grofweg twee mogelijkheden: a) ze

houden zich voornamelijk in de buurt van een enkele slaappleats op, ruien daar en vetten er op, waarna ze snel Italië doorkruisen en zuidelijker gelegen slaappleats slechts kort aandoen, of b) ze vetten geleidelijk aan op, terwijl ze naar het zuiden afzakken, waarbij ze bij verschillende slaappleats een tijdje blijven hangen. In het eerste geval zullen de zwaluwen op alle slaappleats ongeveer even zwaar zijn, in het tweede geval is te verwachten dat van noord naar zuid de zwaluwen steeds zwaarder worden.

Om dat te onderzoeken is er op 6, 7 en 8 september 1996 op 24 slaappleats verspreid over heel Italië, op Boerenzwaluwen gevangen. Van de vogels werd de leeftijd en het geslacht bepaald, waarna ze werden geringd en gewogen, op rui en vetgraad bekeken en de vleugel werd gemeten. In de ochtendschemer werden de zwaluwen dan weer losgelaten. Om de metingen vergelijkbaar te maken tussen alle vangplaatsen, hadden de leiders van elke plaats hun meettechniek eerst op elkaar afgestemd in een gezamenlijke trainingssessie.

Er werden 8771 zwaluwen geringd op de 24 slaappleats, variërend van 30 tot 1621 vogels per plaats. Ruim 80% van de vangst bestond uit jonge vogels. Van de gesexede adulte zwaluwen was ruim 70% een vrouwtje.

Bijna 20% van de jongen en bijna 23% van de ouden was in de rui van lichaamsveren. Betrekkelijk veel ouden (ruim 9%), vertoonde enige rui van de handpennen. De meeste adulte Boeren-

zwaluwen ruien die pas in de winterkwartieren.

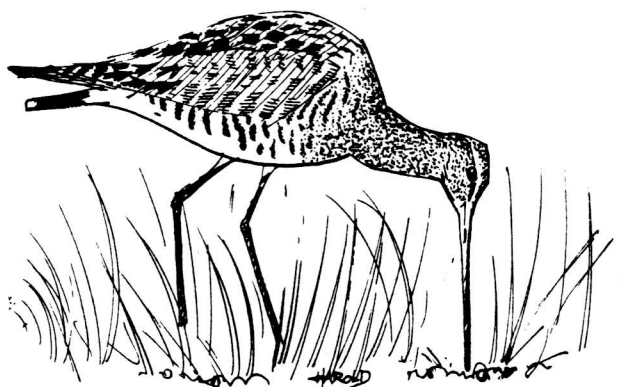
Over alle slaappleats samen waren de adulten duidelijk vetter en zwaarder dan de jongen. Bij de adulten waren de mannetjes zwaarder dan de vrouwtjes. De vetgraad was significant lager bij vogels in actieve rui.

Het gemiddelde gewicht van de vogels varieerde significant tussen de slaappleats, Er waren dus slaappleats waar de vogels zwaar waren en andere waar ze licht waren. Maar er was geen aanwijzing voor een trend in noord-zuid richting.

Geen enkele maat voor de conditie vertoonde een duidelijke geografische variatie met de breedtegraad. Wel was er een lichte aanwijzing dat er op noordelijke slaappleats meer sterk ruiende adulte zwaluwen waren dan in het zuiden.

De enige significante correlatie die werd aangetoond, was die tussen de breedtegraad en het percentage adulten. Die hield in dat er meer adulten deel uitmaken van de vangst, hoe verder zuidelijk de slaappleats ligt. Dit kan een gevolg zijn van het feit dat volwassen Boerenzwaluwen eerder wegtrekken dan de jongen. In het noorden zijn dan vooral de jongen nog aanwezig op de slaappleats, in het zuiden de plaatselijke ouden en de jongen, aangevuld met doortrekkende adulten.

De resultaten van deze simultaanvangst wijzen erop dat de Boerenzwaluwen in Italië op diverse plaatsen opvetten en dan snel het schiereiland overtrekken naar het zuiden. Dit geldt tenminste voor begin september.

VOGELVARIA

Dood (1)

Op 30-5-1998 bezocht ik 's avonds Torenbroek (gem. Reusel) om te luisteren of er jonge Ransuilen zaten te roepen. Vrijwel meteen hoorde ik 1 jonge Ransuil bedelen om voedsel. Na een tijdje geluisterd te hebben of er misschien nog meer jongen waren wilde ik weg rijden met de fiets toen er een zachte piep uit het bos kwam. Althans dat dacht ik. Zeker was ik er niet van. Want na weer een tijd geluisterd te hebben en steeds nog maar één jong te hebben gehoord begon ik te twijfelen of de piep niet door mijn fiets was veroorzaakt. In mijn logboek noteerde ik dan ook: "1 onv. (mogelijk nog een tweede)".

's Middags 31-5 ging ik terug om het nest op te zoeken en om de braakballen te zoeken. Al vrij snel vond ik een vers dood jong. Zo mager als een lat. Het was gewoon uit de boom gedwarreld waar het in zat. Dit was wel op de plek waar ik die ene piep had gehoord. Maar helemaal zeker dat het misschien om het jong ging van die ene piep was ik natuurlijk niet.

Daarom 's avonds nog maar een keer terug en gelukkig zat het andere jong nog gewoon te bedelen.

Pieter Wouters

Dood (2)

Op de Buikheide zat dit jaar wel weer een Boomvalk. We wisten zelfs het perceel waar hij in moest zitten. Maar ook na herhaaldelijk zoeken konden we geen nest vinden. Tijdens een simultaantelling zag Wim Deebe ze op afstand de hele morgen boven het desbetreffende perceel hangen. Constant alarmerend.

's Middags besloten we om het perceel nog maar eens te doorzoeken. De Boomvalken zouden nu zeker al grotere jongen moeten hebben wat het zoeken wel wat makkelijker maakt. Nu vonden we het nest vrij makkelijk. Veel dons op het nest maar ook pennen van jongen onder de nestboom op de grond.

Daar de boom de eerste tak pas op ± 10 meter had zitten, ging ik even mijn klimsporen halen uit de auto. Op het zandpad naast het perceel zag ik toen plots een Havik met een vrij grote prooi weg vliegen. Dit in combinatie met de pennen van de jonge Boomvalken beloofde niet veel goeds. En ja hoor, in het nest twee jonge Boomvalken zonder kop. (Die koppen waren ook nergens meer te bekennen!) En zeer waarschijnlijk was nummer drie zojuist door de vermoedelijke dader afgevoerd. Ook geen wonder dat ze 's morgens zo bleven alarmeren.

Toen we twee dagen later de vleugels alsnog wilden gaan meten, om de leeftijd te kunnen bepalen, bleek het nest leeg. Gelukkig zijn ze niet zinloos gestorven maar toch nog opgegeten.

Pieter Wouters

Artikel in de SYDSVLNSKA Dagbladet op Maandag 31 Augustus.

...över Skanörs ljung tillsammans med en 17-årig holländsk fågelfantast.

Av Andreas Ekström

■ – Folk i min ålder gillar inte att vara ute. Och så fattar de inte hur otroliga fåglar är.

Hendrik Broeren kommer från Eindhoven i Holland. Går i skolan, håller på PSV så klart – men har åkt bil till Skanör för att spana på fåglar i en vecka. Lite udda, minst sagt.

–Vi åker åtta killar ihop, men de andra är mycket äldre, säger Hendrik.

Hur kommer det sig att du gör något sådant här?

– Jag gillar fåglar, särskilt rovfåglar. Bivråken är speciell. Det var nästan 2 000 bivråkar här i torsdags hörde jag,

säger Hendrik och ser lite sorgsen ut för att han missade showen.

Ska ni någon annanstans också?

– Nej, det behövs inte. Just nu flyttar nästan alla Skandinavien fåglar söderut, och då stannar de här.

Nästan 1 000 personer gjorde Hendrik sällskap på Skanörs ljung i går. Det var nämligen bivråkens dag.

På ornitologspråk betyder det jättefest.

På en lång rad, med kikare värda årslöner, står entusiasterna och tittar ut över det mäktiga hedlandskapet. När så plötsligt inte en utan två mindre skrikörnar pilar fram över himlen sprider sig något som närmast kan beskrivas som eufori bland kikarfolket.

Under bivråkens dag berättade Sveriges ornitologiska förening bland annat om den brutala jakten på bivråkar i medelhavsländerna. Det är på grund av det som arrangementet har det namn det har, nu för femte året.

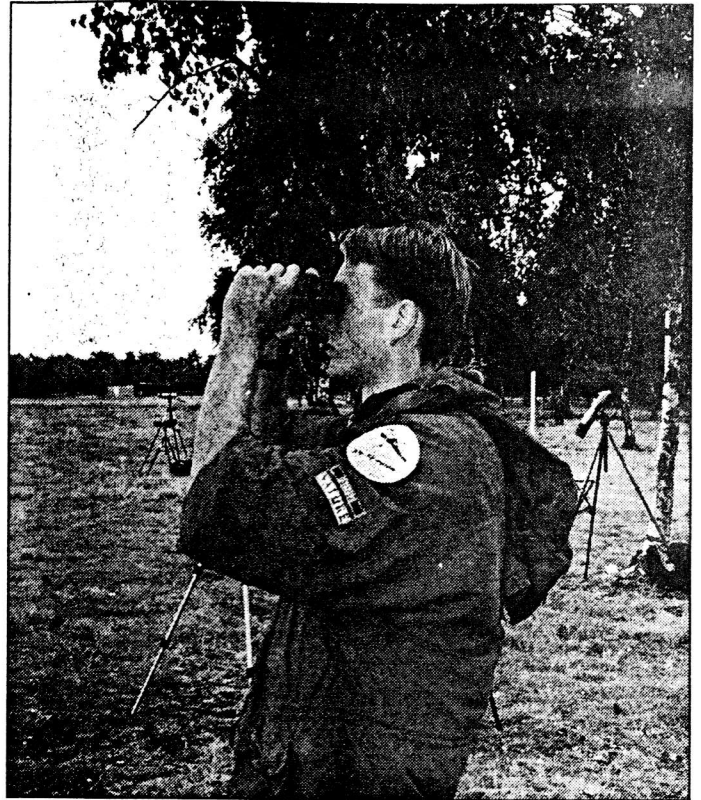

FOTO: ANDREAS EKSTRÖM

Från Holland till Skanör – bara för att titta på fåglar. Hendrik Broeren har lite andra saker i kikaren än de flesta 17-åringar...

Wij kijken uit...

Over de Skanörheide met een 17 jarige vogelliefhebber.

Mensen van mijn leeftijd zijn niet zo geïnteresseerd om in de natuur te zijn. Daarom begrijpen ze niet hoe leuk en mooi vogels zijn.

Hendrik Broeren komt van Eindhoven in Nederland, gaat naar school en houdt van PSV.

Maar is met de auto naar Skanör gereden om vogels te spotten voor een week.

Een beetje raar op zijn zachts gezegd, we zijn met 8 mannen hier, maar de andere zijn veel ouder zegt Hendrik.

Hoe komt het dat je zoiets doet.

Ik hou van vogels, roofvogels en de Wespendifie speciaal.

Er zijn hier afgelopen Donderdag bijna 2000 Wespendifieven doorgetrokken hoorde ik, zegt Hendrik en ziet er een beetje bedroefd uit omdat hij de show heeft gemist.

Gaan jullie nog naar een andere plaats ?

Nee dat is niet nodig. Juist nu trekken alle Scandinavische vogels naar het zuiden en blijven daar.

Bijna duizend personen hielden Hendrik gezelschap op de Skanörheide gisteren. Het was namelijk Wespendifieëndag.

In ornithologen taal betekent dat groot feest.

In een lange rij met verrekijkers en telescopen met de waarde van een jaarloon staan vogelliefhebbers en kijken over het machtige heidellandschap.

Wanneer plotseling uit het niets 2 Schreeuwarden voorbij vliegen aan de hemel en zich zo dichtbij laten zien ontstaat er een euforie onder het kijker volk .

Tijdens de Wespendifieëndag heeft de Zweedse Ornithologen vereniging het onder andere over de brutale jacht op Wespendifieven in en rond de Middellandse zeelanden.

Het is op grond van de bekendheid dat de Wespendifieëndag nu al voor het vijfde jaar plaatsvindt.

Underschrift foto: Van Holland naar Skanör- alleen om te kijken naar vogels- Hendrik Broeren heeft andere dingen in de kijker dan de meeste 17 jarigen.

WIST U DAT...

- De VWG bezig is zich te bezinnen.
- Dit gaat over het hoe en wat, in heden en vooral toekomst.
- Dit ook wel "het beleid" wordt genoemd.
- Het eigenlijk allemaal niet zo moeilijk is.
- Het bestuur gewoon een commissie moet samenstellen.
- Dit dan wel een gemêleerd gezelschap moet zijn.
- Daar bijvoorbeeld mensen van het eerste maar ook van het laatste uur bij moeten zitten.
- Je deze mensen eens een half jaar moet laten brainstormen.
- Ze het dan wel over een vogelwerkgroep moeten hebben.
- Het geen aftreksel van het een of ander moet worden.
- De roofvogelwerkgroep op excursie naar Zweden is geweest.
- Er nu al stemmen opgaan om volgend jaar terug te gaan.
- Het dus zeer goed bevallen is.
- Je er elders in dit blad wel meer over kunt lezen.
- Jan Wouters te zien was op TV8.
- Dit was als ringer in 'Kijker van de dag'.
- Jan zich op zijn bekende wijze duidelijk en rustig, goed presenteerde.
- Iemand zonder televisie, zo toch kijker van de dag kan worden.
- De SOV-dag redelijk goed bezocht is.
- Er geen bekende vogelaar te zien was.
- De excursie zeer goed verzorgd was.
- Ideeën voor de viering van het 25-jarig bestaan nog steeds welkom zijn.
- Het weekend van 6 februari 2000 het feestweekend moet worden.
- Je deze datum dus nu al vrij moet houden.
- Het motto luidt: VWG de Kempen 25 jaar, dat vieren we met elkaar.

Hou doe,

PIET

VOGELASIELS VOOR DE KEMPEN :

Vogelasiel Someren
Toon en Marij de Smit
Boerenkamplaan 32
5712 AE Someren
tel. 0493-493564.

Vogelasiel Eindhoven
Anton de Kleyn
Eikenstraat 49
5651 CM Eindhoven
040-2526897.

Dierenambulance voor de Kempen: 0497-574030.

voor Eindhoven e.o. 040-2523188.

MELDING ROOFVOGELVERVOLGING:

Vogelasiel Someren tel. 0493-493564.

of 040-2264847

ADRESSEN BESTUURSLEDEN :

Voorzitter: Willem Veenhuizen
Bussele 32
5641 PB Eindhoven. 040-2816913.

Secretaris: Jan van der Zee
Fleminglaan 18
5644 DH Eindhoven. 040-2130210.

Penningmeester: Huub Knubben
Sansovinostraat 24
5624 JX Eindhoven. 040-2460363.

Biologisch
secretariaat: Hans Hermans
Provincialeweg 138
5503 HK Veldhoven. 040-2547152.

en: Tonny van der Vleuten
Nieuwstraat 30a
5527 AV Hapert. 0497-384107.

Algemeen lid: Minke Bozuwa
Adolf van Cortenbachstraat 64
5611 TH Eindhoven.

OPVANG NIEUWE LEDEN:

Ben Jacobs
De Bleker 41
5506 BB Veldhoven. 040-2534735.

INHOUD: jaargang 24 no. 3 (1998)

Peer Busink	Ekkersweijer broedseizoen 1997.	1
Hans Hermans	Nachtzwaluw-inventarisatie van het Leenderbos in 1998.	6
Pieter Wouters	Uilen in de Kempen in 1998.	8
Hans Hermans	Atlasblok 51-43.	12
Huib Knubben	Knipselkrant.	15
Jan Wouters	Voor U gelezen.	18
VOGELVARIA		
Pieter Wouters	Dood (1).	20
Pieter Wouters	Dood (2).	20
Andreas Ekström	...över Skanörs ljunng tillsammans med en 17-årig holländsk fågelfantast.	21
Piet van Happen	Wist U dat...	22

Tekeningen: M. Bakermans
H. Bierens
D. Nurney
W. van de Voort